

Dnro 588/200/2011
23.9.2011

ENERGIAMARKKINAVIRASTON
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
VUOSILLE 2013 – 2016

1. JOHDANTO

Energiamarkkinaviraston toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2013 – 2016 perustuu viraston vuoteen 2020 ulottuvaan strategiaan sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2012 - 2015 ja sen päivitettyyn toimintaympäristön muutostekijöiden analyysiin.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1 Yleiset toimintaympäristön muutostekijät

Yritysten toimintaa ja niiden kehittämistä ohjaavat voimakkaasti ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät politiikat päästökaupan, uusiutuvien energialähteiden edistämisen ja energiansäästön kautta.

EU:n vaikutus energia-alalla kasvaa jatkuvasti. Unioni luo energia-alalle yhtenäistä eurooppalaista säännöstöä. Yhteisölainsäädännön kehittämällä poistetaan esteitä markkinoiden integraatiolta ja luodaan yhteisiä sisämarkkinoita sähkölle ja maakaasulle. Vaikka energialähteiden valinta kuuluu EU:n perussopimusten mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaan, velvoittaa yhteisösäännöstö uusiutuvien energialähteiden kasvavaan käyttöön vuoteen 2020 mennessä.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoihin sekä päästökauppaan vaikuttaa lisäksi merkittävästi yleinen talouden kehitys. Energiasektorilla tarvittavat investoinnit ovat suuria ja investointien takaisinmaksuajat pitkiä. Maailmantalous samoin kuin euroalueen talous ovat kohdanneet ongelmia erityisesti rahoituskriisien muodossa. Talous- ja rahoitusongelmat voivat tarkastelujaksollakin vaikuttaa tuotanto- ja infrastruktuuri-investointeihin.

2.2 Sähkömarkkinat

2.2.1 Sähköverkkotoiminta

Vuoden 2011 aikana valmistuu Energiamarkkinaviraston Tiekartta 2020 -hanke, jossa arvioidaan nykyistä verkkotoiminnan valvontamallia ja etsitään tapoja kehittää mallia ja sen ohjausvaikutuksia keskipitkällä aikajänteellä. Hankkeen tuloksia on hyödynnetty osin jo sähköverkkotoiminnan kolmannella valvontajaksolla 2012 - 2015, jota koskevat valvontamenetelmät viimeistellään vuoden 2011 lopulla aikana. Kesällä 2011 valmistuivat sähköverkkotoiminnan kolmannen valvontajakson valvontamenetelmien suuntaviivat, joiden pohjalta loppuvuoden 2011 annetaan verkonhaltijakohtaiset vahvistuspäätökset koskien sähköverkkotoiminnan hinnoittelun kohtuullisuuden arvioimisen valvontamenetelmiä kolmannella valvontajaksolla 1.1.2012 - 31.12.2015.

Kolmannen valvontajakson aikana jatketaan valvontamenetelmien kehittämistä esimerkiksi konkretisoimalla ja tekemällä jatkoselvityksiä Tiekartta 2020 -hankkeen tuloksena syntyneiden kehitysajatusten pohjalta.

Sähköverkkotoiminnan kannalta keskeisiä tulevaisuuden ajureita ovat verkkojen toimitusvarmuuden ja verkkotoiminnan tehokkuuden paraneminen sekä verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuus. Lisäksi investoinnit sähköverkkoon lisääntyvät entisestään esimerkiksi sähköverkkojen ikääntymisen (korvausinvestoinnit; esimerkiksi aluesaneeraushankkeet) ja uusiutuviin energianlähteisiin pohjautuvan ja muun voimantuotannon sekä sähkönkäyttöpaikkojen sähköverkkoon liittämisen (uudisinvestoinnit; esimerkiksi sähköverkkoon liittäminen) sekä sähköverkkojen teknologiakehitykseen panostamisen (kehitysinvestoinnit; esimerkiksi älyverkot) takia.

Verkkotoiminnan tehtävät ja rooli sähkömarkkinoilla selkiytyvät. Samalla vahvistuu verkkotoiminnan rooli riippumattomana markkinapaikan ylläpitäjänä. Yhteisten pohjoismaisten vähittäismarkkinoiden edistämiseksi sähkömarkkinaosapuolten rooleja sekä myyjänvaihto- ja taseselvitysprosesseja harmonisoidaan. Toimintamuutokset pohjautuvat erityisesti teknologiakehitykseen, joka tuo uusia mahdollisuuksia sähköverkkotoiminnan ja sähkömarkkinoiden kehittämiseen. Esimerkkinä tästä voidaan mainita etäluenta, joka jakeluverkkotoiminnassa kattaa vuoden 2013 loppuun mennessä vähintään 80 % käyttöpaikoista.

Sähköverkkotoimintaa koskevien sääntöjen ja toimintatapojen yhtenäistyminen eurooppalaisella tasolla jatkuu suunnittelujaksolla erityisesti siirtoverkkotoiminnassa kolmannen sisämarkkinapakettin mukanaan tuoman tiivistyvän eurooppalaisen sääntelyjärjestelmän myötä.

2.2.2 Sähkön tukkumarkkinat ja toimitusvarmuus

Suomen valtion energiapoliittisena tavoitteena on vähentää sähkön tuontiriippuvuutta. Tästä huolimatta tarkastelujaksolla sähkön kysynnän ja tarjonnan välinen niukkuus säilyy ja kysyntähuipuissa Suomi pysyy edelleen tuontiriippuvaisena. Uusi Olkiluodon ydinvoimalaitosyksikkö valmistuu ja otetaan kaupalliseen käyttöön tarkastelukauden alussa. Maailmantalouden tilanne vaikuttaa investointien rahoituksen saatavuuden ohella myös polttoaineiden hintoihin ja sähkön kysyntään sekä sitä kautta myös sähkön hintakehitykseen. Tuotantoreservien pieneneminen ja päästökauppa aiheuttavat sähkön hinnan nousupaineita ja voimistavat hintavaihteluita. Nämä tekijät merkitsevät huomion kiinnittämistä entistä enemmän energian käytön tehostamiseen sekä tuotannon ja kysynnän tasapainon ylläpitämiseen myös kysyntäjouston avulla.

Ilmastonmuutoksen torjunta ja sen toteuttamiseksi uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön määrän lisäämiselle asetetut tavoitteet ohjaavat sähkön tuotantorakenteen muuttumista Suomessa. Ydinvoimalla ja uusiutuvilla energialähteillä, kuten tuulivoimalla ja biopolttoaineilla, tuotetun sähkön osuus kasvaa, kun taas hiileen perustuvan tuotannon osuus vähenee. Tämä tuo haasteita voimajärjestelmän sopeutumiselle säätökyvyn ja varavoimakapasiteetin näkökulmista.

Pohjoismaiset sähkön tukkumarkkinat yhdentyvät Manner-Euroopan ja Baltian markkinoihin. Poliittisena tavoitteena on luoda yhteiseurooppalaiset energiasisämarkkinat vuoteen 2014 mennessä. Markkinaintegraatio tasoittaa vesivoimatilanteesta aiheutuvia hintavaihteluita ja yhtenäistää pohjoismaisen ja mannereurooppalaisen sähkömarkkinan hintatason. Integroituneilla markkinoilla olemassa oleva

siirtokapasiteetti pyritään saamaan optimaaliseen käyttöön. Siirtokapasiteettirajoitusten takia alueellisia hintaeroja kuitenkin säilyy edelleen.

Myös Venäjän markkinat kehittyvät ja niiden vaikutus Pohjoismaiden markkinoille on riippuvainen markkinoiden avaamista koskevista päätöksistä.

2.2.3 Vähittäismarkkinat

Kuluttajien kiinnostus sähkömarkkinoihin ja niillä aktiivisesti toimimiseen lisääntyy samoin kuin kiinnostus sähkön tuotantomuotoihin. Etäluentaan siirtyminen mahdollistaa uusien tuotteiden tarjoamiseen kuluttajille ja pienkäyttäjille. Kuluttajille ja muille pienkäyttäjille tulee aiempaa enemmän tarjolle tuotteita, joissa tukkumarkkinoiden hintavaihtelut heijastuvat nopeammin myös kuluttajahintoihin. Tämä johtaa myös kysyntäjoustotuotteiden merkityksen kasvuun. Sähkökäyttäjien aktiivisuuden lisääntyminen parantaa vähittäismarkkinoiden toimivuutta.

Pohjoismainen integraatiokehitys etenee sähkön vähittäismyyntimarkkinoille tavoitteen ollessa alentaa myyjien markkinoille tulon esteitä eri Pohjoismaissa. Tässä yhteydessä luodaan harmonisoitu malli asiakasrajapintaan, johon sisältyy eri osapuolten roolien ja vastuiden määrittely. Yhteiset tiedonvaihto- ja taseselvitysmallit sekä toimintaprosessit otetaan käyttöön suunnittelujakson loppupuolella. Myös jakeluverkonhaltijoiden neutraalisuutta ja sähkön kuluttaja-asiakkaiden suojaa koskevien sääntöjen harmonisointi jatkuu.

2.3 Maakaasumarkkinat

Maakaasumarkkinoihin ja maakaasun kysyntään Suomessa vaikuttavat merkittävästi markkinasähkön hinta, sääolosuhteet sekä maakaasun hintakilpailukyky. Myös energiaveroratkaisut vaikuttavat maakaasuun perustuvan yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon kustannuksiin ja hintakilpailukykyyn.

Suunnitelmat maakaasun siirtoverkon laajentamiseksi Länsi-Suomeen ovat olleet vireillä usean vuoden. Maakaasumarkkinoiden laajenemisenäkymät Suomessa ovat tarkastelujaksolla huonot energiaverotuksen maakaasun hintaa nostavan vaikutuksen takia. Uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämistavoitteiden myötä myös kiinnostus siirtää biokaasua maakaasuverkon kautta lisääntyy.

Maakaasuverkkotoiminnan valvonta noudattaa soveltuvin osin sähköverkkotoiminnan valvontamallia. Myös kehitystyössä otetaan huomioon sähköverkkotoiminnan valvonnan edistyminen.

Suomen ja Viron välinen putkiyhteys on selvityksen alla. Toteutuessaan hanke lisääisi maakaasun toimitusvarmuutta sekä avaisi mahdollisuuden kehittää yhteistyötä Latvian maanalaisten kaasuväylien hyödyntämiseksi. Samoin on selvitetävänä LNG-terminaalien rakentaminen Suomen tai Viron rannikolle. On kuitenkin todennäköistä, etteivät hankkeet toteutuisi vielä suunnittelukauden aikana. Vähittäismarkkinoilla ei ole näköpiirissä kilpailun avaamista. Tarkastelujaksolla tukku- ja vähittäismarkkinoiden toimijoilla säilyy toimitusvelvollisuus, jota Energiainfomarkkinavirasto valvoo.

2.4 Päästökauppa

Päästökauppajärjestelmän laajentuminen ja päästöoikeuksien huutokauppajärjestelmän käyttöönotto kasvattavat päästökaupan toimintapiiriä ja sen vaikutuksia. Päästökauppadirektiivin soveltamisala laajenee siten, että kemianteollisuuden ja metallien tuotantolaitokset tulevat päästökauppaan nykyisistä laajemmin. Myös typpihapon (N₂O-kaasut) ja ammoniakkin valmistus tulee kuulumaan päästökauppaan, samoin alumiinin valmistus (PCF-kaasut) ja kipsilevyjen valmistus. Suomessa päästökaupan piiriin tulee näistä muutoksista johtuen noin 13 aiemmin päästökauppaan kuulumatonta laitosta.

Päästökauppadirektiivin muutos pitää sisällään myös kiristyneet tarkkailuvaatimukset, jolla pyritään harmonisoimaan päästölupia, päästöjen tarkkailua ja todentamista. Nämä toteutetaan kahdella uudella komission asetuksella, jotka astuvat voimaan vuodesta 2013 alkaen.

Ilmaiseksi jaettavien päästöoikeuksien määrä pienenee, jolloin jäsenvaltiot kauppaavat päästöoikeudet huutokaupan avulla. Huutokauppa otetaan käyttöön asteittain lentoliikenteessä vuodesta 2012 ja muilla päästökauppasektoreilla vuodesta 2013 alkaen. Tulevaisuudessa EU:n komissio pyrkii linkittämään EU:n päästökauppajärjestelmän muihin järjestelmiin. Lisäksi komissio on varannut mahdollisuuden siirtyä kauden aikana tiukempaan päästötavoitteeseen, mikäli ilmastoneuvotteluissa saadaan aikaan sitovia päästötavoitteita sisältävä kansainvälinen ilmastopöytäkirja. Tämän perusteella komissio tekee päästökauppadirektiiviin muutosehdotuksia. Muutokset koskevat mm. tavoitteen kiristämistä, joustomekanismien käyttöä ja ilmaisjaon osuutta.

Kiristyneet tarkkailuvelvoitteet ja päästöoikeuksien niukkuus saavat aikaan sen, että biopolttoaineiden ja muiden päästöttömien tuotantomuotojen käyttöön sekä energiatalouden tehostamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Myös laitosinvestoinneissa otetaan huomioon yhä enemmän päästöjen aiheuttamat kustannukset. Muutokset tarkkailumenetelmissä ja polttoainevalinnoissa edellyttävät päästöluvan muutosta. Rekisterijärjestelmän muutokset vaikuttavat erityisesti kansallisten viranomaisten toimintaan ja rekisterin käyttäjille asetettaviin vaatimuksiin.

2.5 Uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen

Suomelle EU:ssa asetettu tavoite on nostaa uusiutuvien energialähteiden osuus energian loppukulutuksesta 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle sähkölle vuonna 2011 käyttöön otettu tuotantotukijärjestelmä kannustaa investoimaan uusiutuvilla energialähteillä tapahtuvaan sähköntuotantoon. Vuoden 2015 lopussa päättyy tuulivoimalle maksettava korotettu tuotantotuki, minkä takia erityisesti tarkastelujakson alussa uutta tuulivoimakapasiteettia on tulossa markkinoille, mikäli niitä koskevat lupa- ja muut järjestelyt saadaan ajoissa kuntoon.

Liikennettä koskevan uusiutuvan energian tavoitteen toteuttamisen kannalta on EU:ssa katsottu tarpeelliseksi edellyttää biopolttoaineiden ja bionesteiden tuotannolta kestävä kehityksen mukaisuutta ja varmistaa biopolttoaineiden saatavuus. RES-direktiivissä on asetettu kestävyteen liittyviä vaatimuksia liikenteen biopolt-

toaineille ja bionesteille. Jotta uusiutuvien polttoaineiden aiheuttama hiilidioksidipäästöjen vähenemä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna voitaisiin ottaa huomioon kansallisissa tavoitteissa, tulee uusiutuvien polttoaineiden täyttää annetut kestävyyskriteerit. Osa kriteereistä rajoittaa biopolttoaineiden ja bionesteiden tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden alkuperää ja osa biopolttoaineiden ja bionesteiden elinkaaren aikana aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä. RES-direktiivi ei toistaiseksi edellytä, että energian tuotannossa käytettävät kiinteät biomassat olisivat kestävyyskriteerien mukaisia.

3. TULOSTAVOITTEET JA TOIMINTALINJAUKSET

3.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

3.1.1 Sähkö- ja maakaasuverkkopalveluja tarjotaan tehokkaasti, luotettavasti ja kohtuulliseen hintaan

Energiamarkkinavirasto edistää sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan kehittymistä verkkoyhtiöiden ja niiden asiakkaiden sekä yhteiskunnan tavoitteiden kannalta suotuisaan suuntaan. Viraston keskeinen työkalu tässä on verkkotoiminnan valvontamenetelmät. Virasto kannustaa sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoita maltilliseen hinnoitteluun (kohtuullinen tuotto) ja kustannustehokkuuteen (kohtuulliset kustannukset) sekä kehittämään verkkojaan riittävin investoinnein ja kunnossapitotoimenpitein verkkojen toimitusvarmuuden ja laadun parantamiseksi sekä uusien asiakkaiden verkkoon pääsyn mahdollistamiseksi (kehittämisvelvollisuus, liittämisvelvollisuus).

3.1.2 Kilpailu sähkömarkkinoilla on toimivaa

Vaikuttavuustavoite ”Kilpailu sähkömarkkinoilla on toimivaa” koskee sekä tukkuettä vähittäismarkkinoita.

Tukkumarkkinoiden toimintaa arvioidaan yhteispohjoismaisten ja enenevässä määrin myös eurooppalaisten markkinoiden toimivuuden näkökulmasta. Tukkumarkkinoiden toimivuutta mitataan sekä markkinoiden laajuudella että markkinoiden kyvyllä vastata kysyntä- ja tarjontapuolen haasteisiin, kuten kysyntähuippuihin tai poikkeuksellisiin vesitilanteisiin. Vähittäismarkkinoiden toimivuutta puolestaan arvioidaan myyjänvaihdon aktiivisuudella ja sähkönkäyttäjien tyytyväisyydellä markkinoiden toimintaan.

Energiamarkkinaviraston tavoitteena on vaikuttaa yhteisten markkinasääntöjen muodostumiseen ja yhteisten sähkömarkkinoiden läpinäkyvyyden parantumiseen. Tähän työhön Energiamarkkinavirasto osallistuu sekä oman toimivaltansa puitteissa että yhteistyössä muiden eurooppalaisten sääntelyviranomaisten kanssa. Vuoden 2011 maaliskuussa toimintansa aloitti uusi EU:n energia-alan sääntelyvirasto, jonka toimintaan aktiivisesti osallistumalla Energiamarkkinavirasto vaikuttaa eurooppalaisten sähkö- ja maakaasumarkkinasääntöjen kehittymiseen. Vähittäismarkkinoiden kehittymiseen Energiamarkkinavirasto osallistuu analysoimalla ja kehittämällä kansallisia toimintatapoja ja puuttamalla havaittuihin epäkohtiin sekä osallistumalla yhteispohjoismaisen vähittäismarkkinamallin kehittämiseen.

3.1.3 Päästökauppasektori täyttää päästöjen vähentämistavoitteet

Energiamarkkinavirasto vaikuttaa osaltaan EU:n päästötavoitteiden ja päästökauppasektorin velvoitteiden täyttämiseen valvomalla, että päästökauppaan kuuluvat yritykset toimivat lupaehtojen mukaisesti ja raportoivat päästönsä vuosittain. Lisäksi virasto varmistaa, että päästökauppasektori ei ylitä niille asetettuja päästötavoitteita sekä kokoaa päästökauppasektorin päästö-, päästöoikeus- ja päästöyksikkötiedot toimitettavaksi edelleen. Energiamarkkinaviraston tehtävänä on lisäksi hallinnoida Kioton pöytäkirjan 7 artiklan mukaista kansallista rekisteriä sekä toimia kansallisena rekisteriviranomaisena. Energiamarkkinavirasto vastaa myös huutokauppojen järjestämistä koskevasta kansallisesta tiedottamisesta ja huutokauppojen toimittamiseen liittyvästä mahdollisesta koulutuksesta. Lisäksi Energiamarkkinavirastolle on suunniteltu annettavaksi uutena tehtävänä huutokaupanpitäjän tehtävät. Kansallinen huutokaupanpitäjä huutokauppaa Suomen puolesta huutokaupattavat päästöoikeudet ja vastaa kansallisista huutokaupanpitäjälle asetetuista tehtävistä.

3.1.4 Uusiutuvan energian osuus sähköntuotannossa kasvaa

Energiamarkkinavirasto hoitaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön tuotantotukijärjestelmään liittyviä viranomaistehtäviä. Tuotantotukijärjestelmän tavoitteena on lisätä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön osuutta Suomen sähköntuotannossa.

Tuotantotukijärjestelmään liittyvien viranomaistehtävien lisäksi Energiamarkkinavirasto edistää uusiutuvan energian käyttöä sähköntuotannossa muiden sähkömarkkinoihin liittyvien toimivaltuuksien ja tehtäviensä kautta. Virasto hoitaa yleistä sähkömarkkinoiden valvontatehtäväänsä varmistamalla, että sähköverkkojen toimintasäännöt ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkön tuotantomuotojen suhteen. Energiamarkkinaviraston tehtävänä on valvoa ja varmistaa, ettei uusiutuvia energialähteitä käyttäviä tuottajia syrjitä verkkoon pääsyssä ja että uusiutuvaan energiaan perustuvan tuotannon tarpeet otetaan tasapuolisesti huomioon verkkojen kehittämisessä.

Lisäksi Energiamarkkinavirasto edistää uusiutuvan energian käyttöä sähköntuotannossa pitämällä saatavilla nettihintapalvelun kautta tietoa siitä, mistä energialähteistä myytäväksi tarjottu sähkö on tuotettu. Energiamarkkinavirasto hoitaa myös sähkön alkuperätakuiden varmentamiseen liittyviä viranomaistehtäviä.

Tavoitteiden saavuttamisen mittarina käytetään uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön osuuden kehittymistä Suomen sähköntuotannossa.

3.2. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Virasto kehittää prosessejaan, joita tuetaan tietojärjestelmillä. Hallinnossa rutiiniluonteiset manuaaliset käsittelyvaiheet siirretään tietojärjestelmien hoidettavaksi. Tehokkaan sisäisen toimintatavan hyödyt näkyvät siinä, että valvonta- ja lupa-

asiat käsitellään tehokkaasti ja ripeästi tietyissä tavoitteellisissa tai lakisääteisissä määräajoissa.

Toinen osa toiminnallista tehokkuutta on tehokas tiedon hallinta. Asiointi Energiamarkkinaviraston kanssa tapahtuu pääosin sähköisten asiointijärjestelmien kautta, joita kehitetään ja laajennetaan vastaamaan kulloisiinkin tarpeisiin. Samalla huolehditaan siitä, että järjestelmät käyttävät yhteisiä tietovarantoja ja kytkeytyvät tarpeen mukaan valtion muihin tietojärjestelmiin. Energiamarkkinavirasto käyttää resursseja taloudellisesti ja suuntaa resurssit toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti palvelemaan strategisesti tärkeitä alueita. Virasto varmistaa sen valvottavana olevien eri osa-alueiden kustannusvastaavuuden.

3.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Toimiva ja tavoitteellinen sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta

Sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonnan toimivuutta arvioidaan toimenpidepyyntöjen ja lupahakemusten käsittelyajoilla sekä vuotuisella asiakaskyselyllä, jolla selvitetään valvottavien yritysten ja muiden sidosryhmien näkemyksiä Energiamarkkinaviraston valvontatoiminnasta.

Valvonnan tavoitteellisuus näkyy siinä, että Energiamarkkinavirasto arvioi jatkuvasti valvontamenetelmien toimivuutta ja arvioinnin perusteella kehittää niitä johdonmukaisesti.

Sähkön tukku- ja vähittäismarkkinoiden toimivuuden edistäminen

Energiamarkkinavirasto edistää sähkön tukkumarkkinoiden toimivuutta vaikuttamalla pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen sähkömarkkinakehitykseen osallistumalla aktiivisesti sääntelyviranomaisten väliseen yhteistyöhön. Energiamarkkinavirasto osallistuu EU:n sääntelyviraston ACER:n sekä NordREGin ja CEER:n toimintaan edistämällä suomalaisten, yhteispohjoismaisten, pohjoisten alueellisten ja EU:n sähkömarkkinoiden kehittymistä sekä tuomalla esille suomalaisen energijärjestelmän hyviä puolia.

Vähittäismarkkinoiden toimivuutta Energiamarkkinavirasto edistää parantamalla sähkönmyyjän vaihdon sujuvuutta sähkön käyttäjien, myyjien ja verkonhaltijoiden näkökulmasta. Viraston keinoja ovat ajantasaisen hintatietojen pitäminen pienasiakkaiden saatavilla, puuttuminen mahdollisiin sähkökilpailun esteisiin myyjien ja verkonhaltijoiden toimintatavoissa ja palveluehdoissa sekä osallistuminen yhteispohjoismaisten vähittäismarkkinoiden kehitystyöhön.

Energiamarkkinavirasto myös seuraa sähkön sisämarkkinadirektiivin sekä uuden ns. REMIT-asetuksen edellyttämällä tavalla vähittäis- ja tukkumarkkinoiden kehitystä ja toimintaa.

Saavutettuja tuloksia arvioidaan hintavertailupalvelun käyttäjämäärien ja toimenpidepyyntöjen käsittelyaikojen ohella myös vuotuisella asiakaskyselyllä, jolla selvitetään sidosryhmien näkemyksiä Energiamarkkinaviraston toiminnasta tukku- ja vähittäismarkkinoiden edistämiseksi.

Sähkön ja maakaasun toimitusvarmuuden luotettava seuranta

Energiamarkkinavirasto vaikuttaa omalta osaltaan sähkön toimitusvarmuuden edistämiseen hoitamalla sille annettua seuranta- ja valvontatehtävää tehokkaasti ja luotettavasti. Sähkön tuotantokapasiteetin riittävyyden seurantaan koskevan tavoitteen saavuttamista voidaan arvioida sillä, että tieto sähkön riittävyydestä on luotettavaa. Energiamarkkinaviraston tehtävänä on myös vastaavalla tavalla seurata maakaasun toimitusvarmuutta. Sähkön toimitusvarmuuden varmistamiseksi Energiamarkkinavirasto hoitaa osaltaan myös tehoreservilainsäädännön edellyttämiä viranomaistehtäviä.

Toimiva päästökauppajärjestelmä

Energiamarkkinaviraston hallinnoi Unionin rekisterijärjestelmässä olevia kansallisia tilejä sekä varmistaa toimivan ja tehokkaan lupaprosessin sekä luotettavan ja asiantuntevan valvonnan.

Päästökaupan kehittyminen ja laajentuminen kattamaan muita kaasuja ja toimialoja edellyttävät kustannustehokasta ja joustavaa valvontamallia, jota tulee tarvittaessa kehittää ja yhtenäistää EU-tasolla. Myös päästökaupan uusien toimialojen ja päästöoikeusmarkkinoiden asiantuntemusta virastossa tulee kehittää. Energiamarkkinavirasto vastaa huutokauppaan liittyvästä tiedottamisesta ja kouluttamisesta sekä osallistuu sille määriteltävien tehtävien puitteissa päästöoikeuksien huutokaupan käyttöönottoon liittyvien viranomaistehtävien hoitoon.

Toimiva tuotantotukijärjestelmä uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle sähkölle

Energiamarkkinaviraston tehtävänä on ylläpitää ja valvoa uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukijärjestelmää. Tavoitteena on, että uusien tuottajien tuotantotukijärjestelmään ennako- ja rekisteröitymisilmoitusten, hyväksymishakemusten sekä tuotantotukien maksatuspäätösten käsittely Energiamarkkinavirastossa on tehokasta ja luotettavaa. Tavoitteen saavuttamista mitataan hakemusten käsittelyajoilla ja maksatuspäätösten aikatauluilla.

Toimivat biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteerien liittyvät viranomais-tehtävät

Energiamarkkinavirastolle on suunniteltu annettavaksi uutena tehtävänä biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteerien liittyvät viranomaistehtävät. Energiamarkkinaviraston tehtävänä olisi hyväksyä toiminnanharjoittajien kestävyyskriteerijärjestelmät. Lisäksi Energiamarkkinavirasto tekisi päätöksiä biopolttoaine- tai bionesteerien kestävyyskriteerien mukaisuudesta sekä päätöksiä, jotka koskevat ennakkotietoa erien kestävyyskriteerien mukaisuudesta. Virasto valvoisi lain noudattamista ja hyväksyisi todentajat ja valvoisi niiden toimintaa.

4. RESURSSISUUNNITELMAT

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvisti elokuussa 2010 Energiamarkkinaviraston henkilötyövuosikehityksen noston vastaamaan viraston kasvaneita ja sille siinä vaiheessa osoitettuja uusia tehtäviä. Vuosille 2012 - 2015 määritelty 53 henkilötyövuoden kehys kattoi erityisesti sähkön tuotantotukiin liittyvät tehtävät sekä 3. sisämarkkinapakettiin liittyvät sähkö- ja maakaasumarkkinoita koskevat uudet tehtävät.

Virastolle vuodesta 2012 alkaen kaavailut uudet tehtävät edellyttävät henkilötyövuosikehityksen tarkistamista tarkastelujakson lähestyessä. Näitä tehtäviä ovat erityisesti:

- päästöhuutokaupanpitäjän tehtävät ja rekisteriasetuksen mukaiset lisätehtävät
- biopolttoaineiden kestävyyskriteerien valvonta
- sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita koskevan REMIT-asetuksen mukaiset tehtävät.

Peruslaskelma

ENERGIAMARKKINAVIRASTON TULOT JA MENOT VUOSINA 2013 – 2016

MAKSULLISEN TOIMINNAN TULOT	VUOSI 2013	VUOSI 2014	VUOSI 2015	VUOSI 2016
sähkömarkkinavalvonta (*)	2 390 000	2 390 000	2 390 000	2 390 000
maakaasumarkkinavalvonta (*)	360 000	360 000	360 000	360 000
päästökauppa	900 000	900 000	900 000	900 000
tuotantotuki	600 000	600 000	600 000	600 000
YHTEENSÄ	4 250 000	4 250 000	4 250 000	4 250 000

*) tuotot sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden valvontamaksuista saatetaan siirtää talousarvion puolelle

TULOT VALTION TALOUSARVIOSTA

kehys	2 205 000	2 260 000	2 260 000	2 260 000
YHTEENSÄ	2 205 000	2 260 000	2 260 000	2 260 000

TULOT YHTEENSÄ	6 455 000	6 510 000	6 510 000	6 510 000
-----------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

MENOT KOKO TOIMINNASTA

henkilöstökustannukset	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
aineet ja tarvikkeet	60 000	60 000	60 000	60 000
toimitilavuokrat	390 000	390 000	390 000	390 000
ostetut palvelut	880 000	900 000	900 000	900 000
investoinnit	775 000	800 000	800 000	800 000
muut kustannukset	<u>350 000</u>	<u>360 000</u>	<u>360 000</u>	<u>360 000</u>
MENOT YHTEENSÄ	6 455 000	6 510 000	6 510 000	6 510 000

YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	0	0	0	0
------------------------------------	----------	----------	----------	----------

HTV YHTEENSÄ	56	56	56	56
---------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Resurssien arvioidaan jakautuvat
tulosalueittain seuraavasti (1 000 euroa)

	2013	2014	2015	2016
	arvio	arvio	arvio	arvio
Määrärahat				
Sähkömarkkinavalvonta	595	605	610	610
Maakaasumarkkinavalvonta	185	185	185	185
Tuotantotuki	775	785	785	785
3. paketti ja sähkön alkuperätakuu	200	215	210	210
Päästökauppa	450	470	470	470
Yhteensä	2205	2260	2260	2260